بەڵێ .. تا چەوسانەوە بمێنێت

مارکسیزمیش هەر ئەمێنێت!

نەوزاد وەلی

سایتی دەنگەکان دەستپێشخەرییەکی جوانی کردووە کە بە بۆنەی ساڵیادی کۆچی کارڵ مارکسەوە ئەم وتووێژەی خستەگەڕ. جوانتریش ئەبوو ئەگەر ماوەیەك لەوەوبەر ئاگادارییەکی لەو رووەوە بلاوبکردایەتەوە ، بۆ ئەوەی کە ئەوانەی بەتەنگ مارکسیزمەوەن ، بە شێوەیەکی زانستییانە لەو بوارەدا پێنوسیان بخستایەتەگەڕ. بە هەر حاڵ هەر جێی پێزانین و سوپاسە بۆ دەنگەکان.

گرنگییدانی ئەو کۆمەڵە زۆرەی خوێنەرانی دەنگەکان بە باسەکە! خۆی لە خۆیدا نیشانەی کاریگەریی و زیندوویی مارکسیزمە لەلای رۆشنبیران و سیاسییانی کورد و مایەی دڵخۆشییە.

بە چاوخشاندنێکی خێرا بەسەر ناونیشانی باسەکانی دوێنێدا ، دوو رای سەرەکیی لەناو رۆشنبیرانی کورددا دەرئەکەون ، یەکەمیان ئەوەیە کە مارکسیزم بیر و فەلسەفەیەکی هاوچەرخ و زیندووە ، دووەمیشیان تەواو پێچەوانەی ئەم رایەیە!

گومان لەوەدا نیە کە بیر و بۆچوون و هەڵسەنگاندنێکی زۆر لەسەر مارکسیزم هەیە ، سەدە و نیوێکیشە ئەم بیروباوەڕە ، سەدان هەزار فەیلەسوف ، بیریار ، ئابوریزان ، زانا کۆمەڵایەتی و سیاسییەکانی خەریککردووە ، لەبەرئەوە شتێکی سەیریش نیە کە لەلای ئێمەی کوردیش بیر و بۆچوون و تێروانینی هەمەجۆرە لەسەر ئەم (شاکارە) مرۆڤایەتییە هەبێت ، چونکە هەر کەسێك و بەگوێرەی توانا و ئاستی هۆشیاریی خۆی و لە روانگەی بەرژەوەندە هەمەجۆرەکانی خۆیەوە ، سەیری مارکسیزم و هەر بیر و باوەڕ ، فەلسەفە و دیاردەیەکی تر ئەکات.

ئەوانەی لایان وایە کە مارکسیزم هەمیشە زیندوو ئەبێت و هەرگیز بەرەو نەمان ناچێت! ئەوا گومان لەوەدا نیە کە ئەو کەسانە لە مارکسیزم تێنەگەیشتوون! چونکە مارکسیزم هاوکێشەیەکی زانستییانەی هێجگار ساکارە و لە سێ کۆمپۆنێنتی ساکار پێکهاتووە:

نەمانی چەوسانەوەی مرۆڤ + دابەشکردنی دادپەروەرانەی بەرهەم + دادی کۆمەڵایەتی = مارکسیزم

ئەوانەی کە کەمێك شارەزاییان لە ماتماتیکدا هەبێت ، ئەوا بە چاوخشاندنێك بەو هاوکێشەیەدا بۆیان دەرئەکەوێت کە:

{(نەمانی چەوسانەوەی مرۆڤ + دابەشکردنی دادپەروەرانەی بەرهەم + دادی کۆمەڵایەتی) – مارکسیزم = . (سفر)}

بڕوا ناکەم بەم هاوکێشەیە سەرم لە کەس تێکدابێت ، بەڵام بە ڕای من ئەوە ساکارترین ڕونکردنەوەی مارکسیزمە و هەموو کەسێکی خوێنەوار لێی تێئەگات.

کەواتە مارکسیزمیش وەك هەر دیاردەیەکی کۆمەڵایەتی ، سیاسی و ئابوری ، کاڵ ئەبێتەوە و ڕۆژێکیش دێت کە نەمێنێت! بەڵام ئەو ڕۆژە کەیە؟

ئەمە ئەو پرسیارەیە کە نابێت ڕۆشنبیران بێ وەڵام بیهێڵنەوە و ناشبێت بە هەڕەمەکیی ، سۆز و مناڵانەوە وەڵامیش بدرێتەوە. لەبەرئەوە و وەك مارکسیستێك ، من باوەڕی بێپایانم بەوە هەیە ، هەر وەك بەو هاوکێشەیەی سەرەوە ڕونمکردەوە ، تا چەوسانەوەی مرۆڤ ، هەرچ جۆرێکی بێت ، بێدادیی لە بەشکردنی بەرهەمی مرۆڤایەتییدا و بێدادیی کۆمەڵایەتی هەبێت ، مارکسیزمیش تاکە دەرمانی چارەسەری ئەو نەخۆشییە سیاسی ، ئابوری و کۆمەڵایەتییانە ئەبێت.

ئەوەی جێی سەرنجە ئەوەیە کە زۆر کەس لە دنیادا ، بە هەڵوەشانەوەی بەرەی بەناو سۆشیالیزمی سۆڤیەت و وڵاتەکانی ڕۆژهەڵاتی ئەوروپا ، توشی نیگەرانیی و بێ هیوا بوون! لە ڕاستییدا ئەو جۆرە کەسانە هەر لە بنەڕەتدا لە کرۆکی مارکسیزم تێنەگەیشتوون ، خۆ ئەگەر لە مارکسیزم تێبگەیشتنایە! ئەبووایە ئەو ڕاستییەیان بزانیایە کە ئەو ڕژێمانە ، نە لە نزیك و نە لە دورەوە ، پەیوەندییان بە مارکسیزمەوە نەبووە ، بۆیە تەواو بە پێچەوانەوە ، ئەبێت مارکسیستەکان بە لەناوچوونی ئەو ڕژێمە تۆتالیتارییانە دڵخۆش ببن ، چونکە لەمپەرێکی گەورە بوون لە ڕێی مارکسیزمدا و سەردەمێکی دور و درێژیش بوو کە هۆکاری سەرەکیی ناوزڕاندنی مارکسیزم بوون.

لەبەرئەوە ، ئەو کەسانەی لایان وایە کە ڕۆژێك دێت مارکسیزم بەرەو لەناوچوون بچێت ، ئەوا سێ گروپی سەرەکیین:

یەکەمیان ئەو کەسانەن کە لە ڕوانگەیەکی چەوسێنەریی ، سەرمایەداریی و دژایەتییەوە ئەڕواننە مارکسیزم.

دووەمیان ئەو کەسانەن کە ڕووکەشییانە لێی تێگەیشتوون.

سێیەمیشیان ئەو کەسانەن کە باوەڕی تەواویان بە مارکسیزم هەیە و بە شێوەیەکی زانستییانە لێی تێگەیشتوون و وەك زانستێکی هاوچەرخ سەیری ئەکەن و باوەڕیان بە پێشکەوتن ، گۆڕانکاریی و نوێکاریی هەیە و لەو هاوکێشەیەی سەرەوە تێگەیشتوون .

خەبات و هەوڵ و تێکۆشان و چالاکییە هەمەجۆرە زۆر و زەبەندەکانی ڕۆژانەی سەدان میلیۆن مرۆڤی سەر ئەم گۆی زەوییەی ئێمە ، هەر یەکەیان و بە جۆرێك و بە ناوێکەوە ، ڕوویەکی تری مارکسیزمن ، وەك:

ـ خەباتی بەردەوامی مرۆڤ بۆ پەیداکردنی بژێوی ڕۆژانە ، ـ زۆرانبازیی بێوچان لەپێناوی کار و بێکارنەبووندا ـ خەباتی سەندیکایی ، ـ هەوڵدان بۆ کەمکردنەوەی ماوەی کار و زیادکردنی ماوەی پشوودان و پشووی ساڵانە ، ـ خەبات لەپێناوی زەمانەتی ماڵنشینییدا ، ـ خزمەتگوزاریی تەندروستیی و کەنەفتەیی ، ـ خەبات لەپێناوی نەهێشتنی ڕەگەزپەرستییدا ، ـ مافی ئافرەتان ، ـ خەبات لەپێناوی نەهێشتنی جیاوازیی نێوان دوو ڕەگەزی مرۆڤدا ، ـ ئازادیی و سەربەخۆیی گەلان و کۆمەڵە ئێتنییەکان ، ـ پێشکەوتنی کۆمەڵایەتی و هەزاران جۆری تری هەوڵ و کۆششی ڕۆژانەی چین و توێژە چەوساوە و کەمدەرامەت و هەژارەکانی ئەم دنیایە!

کەواتە مارکسیزم هەر لە بەرەبەیانی مرۆڤایەتییەوە هەبووە و سەدە و نیوێکە کارڵ مارکس توانیویەتی ئەو ڕێسا و پرینسیپانە بە شێوەیەکی زانستییانە و ڕون و ساکار ڕێکبخات و لەدوای خۆشیەوە پێی بوترێت مارکسیزم.

لەبەرئەوەشە کە ئەو ڕێسا و پرینسیپە سیاسی ، ئابوری و کۆمەڵایەتییانە هەمیشە لە برەودا ئەبن و قۆناغ بە قۆناغ لەگەڵ پێشکەوتنی کۆمەڵگای مرۆڤدا نوێ ئەبنەوە و شێواز و ناوی نوێ وەرئەگرن.

بۆ مارکسیستێکی زیرەك و ڕاست ، ئەوە گرنگ نیە کە کێ و بە چ ناوێکەوە کار بۆ هەمووان دابینئەکات ، مافی کارگەران ئەپارێزێت ، چەوسانەوە ناهێڵێت ، کۆمەڵگای مرۆڤایەتی بەرەو پێشەوە ئەبات و ئاسودەیی بۆ هەموو مرۆڤێك دابینئەکات ، چونکە مارکسیستی هۆشیار باش ئەوە ئەزانێت کە دابینکردنی ئەو ئاوات و ئامانجانە ، هەرچ کەس و هەرچ گروپ و ڕێکخراوێك بیکات ، هەر کرۆکی مارکسیزمە.

ئەگەر چەوسانەوەی مرۆڤ لە هەرچ جێیەکی ئەم گالاکسەی ئێمەدا هەبێت ، بێگومانم لەوەی کە لەوێش مارکسیزم هەیە ، بەڵام بەناوێکی ترەوە ، چونکە ئەو هاوکێشەیەی سەرەوە بووە بە یاسایەکی سروشتیی و مەحاڵە مرۆڤی هۆشیار بتوانێت خۆی لێبدزێتەوە.

2005-3-14